

Molières Masker

toneelspel van
Collectief Anonymus

KORTE INHOUD

In een luxueuze kerker in de Bastille van Parijs overlijdt in 1703 de Man met het IJzeren Masker, die hier opgesloten werd en zijn ijzeren masker kreeg opgezet door niemand minder dan de Zonnekoning, Lodewijk XIV. Deze man met het IJzeren Masker speelt samen met zijn bewakers en een paar dienstmeisjes 'het spel van zijn leven', net voor hij zijn laatste adem uitblaast. Hij beweert dat hij niemand minder dan de grote toneelschrijver en acteur Jean-Baptiste Molière is, die in ongenade viel bij de Zonnekoning, omdat hij in zijn nieuwste stuk de merkwaardige praktijken van de favoriete minnares van de koning, madame de Montespan, op de korrel nam. Zij zou zich te buiten zijn gegaan aan zwarte missen, waarbij ook kinderooffers werden gebracht. De Zonnekoning zou Molière een gif hebben laten toedienen, dat hem schijndood achterliet op de scène, bij het spelen van "De Ingebeelde Zieke"... Maar vertelt deze komediant van de Bastille de waarheid?

Deze avondvullende tragikomedie wordt gespeeld in de stijl van de commedia dell'arte, door 2 dames en 3 heren. Het decor: een kerker. Het stuk heeft ervaren en goede spelers nodig, en een dito regisseur. Het is gebaseerd op het boek *De Komedianten van de Bastille* van Patrick Bernauw /

OPVOERINGSRECHT NEDERLAND: 75 euro

DECOR:

DE ACHTERWAND STELT EEN KERKER IN DE PARIJSE BASTILLE-GEVANGENIS VOOR, 1703. HET IS ECHTER EEN LUXUEUZE KERKER: MET BED, TAFEL EN TWEE STOELLEN, KLEERKAST. DOOR EEN GETRALIED RAAM VALT LICHT NAAR BINNEN.

DE ZIJWANDEN BESTAAN UIT TONEELDOEKEN, EVENTUEEL BEPRIKT MET PORTRETTE (SCHILDERIEN) VAN MOLIÈRE, ARMANDE, MADELEINE, BARON, LODEWIJK XIV, MADAME DE MONTESPAN, ENZ. ZIJ WORDEN NAAR BELIEVEN BELICHT. OP DE ZIJWANDEN HANGEN EVENEENS AFFICHES VAN TONEELSTUKKEN VAN MOLIÈRE.

ER IS EEN RUIM VOORTONEEL BESCHIKBAAR, IETS LAGER GELEGEN DAN DE KERKER.

AANGEZIEN ALLE THEATER IN HET ALGEMEEN 'EEN ILLUSIE' WORDT GENOEMD EN DIT STUK IN HET BIJZONDER EEN 'VERBEELDING', HOEFT MEN ZICH WAT AANKLEDING VAN HET DECOR EN GEBRUIKTE PORTRETTE BETREFT GEEN ZORGEN TE MAKEN OVER HISTORISCHE WERKELIJKHEID OF REALITEITSGEHALTE.

ROLVERDELING:

MOLIÈRE - DE MAN MET HET MASKER. EEN MAN VAN ALLE LEEFTIJDEN. EEN 'ARLECCHINO'.

COLOMBINA & COLOMBA. DE 'DUIFJES' VAN MOLIÈRE. TWEE FRISSE JONGE MEISJES, EVENTUEEL ZIJN 'MEIDEN'. OOK TWEE COMMEDIA DELL'ARTE FIGUREN.

PANTALONE. EEN SOLDAAT VAN DE WACHT DIE GRAAG KAPITEIN VAN DE WACHT WIL WORDEN EN ALVAST EEN NIEUWE BROEK HEEFT GEKOCHT. HIJ IS VERLIEFD OP COLOMBINA, MAAR ZIJ ZIET VOOR HET MOMENT MEER IN MOLIÈRE.

DOTTORE. OOK EEN SOLDAAT VAN DE WACHT DIE GRAAG GENEESHEER WIL WORDEN EN ALVAST HEEL HARD STUDEERT, MAAR JAMMER GENOEG NIET DE HERSENEN BEZIT OM ZIJN DROOM OOIT TE VERWEZENLIJKEN. HIJ IS VERLIEFD OP COLOMBA, MAAR OOK ZIJ ZIET VOOR HET MOMENT MEER IN MOLIÈRE.

EERSTE TAFEREEL

ZWAK LICHT OP DE KERKER EN HET VOORTONEEL. WIND EN REGEN.
COLOMBA STAAT IN HET BINNENVALLENDE MAANLICHT DOOR HET GETRALIEDE RAAM TE
KIJKEN. COLOMBINA STAAT OP HET VOORTONEEL EN RICHT ZICH RECHTSTREEKS TOT HET
PUBLIEK.

COLOMBINA

Een kille novemberavond van het jaar 1703...

COLOMBA (FLUISTERT)

Hij komt de kapel uit...

COLOMBINA

Ze bedoelt de gevangenis-kapel.

COLOMBA

Hij heeft het weer zwaar te pakken.

COLOMBINA

Ze bedoelt de oude gevangene.

COLOMBA (ZWAAR HIJGEND)

Hij doet zo.

COLOMBINA

De gevangene heeft het aan zijn longen.

COLOMBA (GRIJPT NAAR HAAR HART)

En nu doet hij zó.

COLOMBINA

Soms aan zijn hart.

COLOMBA (GRIJPT NAAR HAAR RUG)

En zó.

COLOMBINA

Of aan zijn rug.

COLOMBA (ZWAAR HIJGEND)

Nu doet hij weer zó.

COLOMBINA

Maar vooral aan zijn longen, dus.

COLOMBA

Tuberculose...

COLOMBINA (TOT COLOMBA)

Wat zeg je?

COLOMBA (TOT COLOMBINA)

Toebercoeleuse.

COLOMBINA

Dat heb je van Dottore, zeker?

COLOMBA KNIKT.

COLOMBINA (SNUIFT)

Tuberculose was nog niet uitgevonden in 1703.

COLOMBA (WEER NAAR BUITEN KIJKEND)

Maar het ís wel zo.

COLOMBINA (WEER TOT HET PUBLIEK)

Later... Later zal men dat beweren.

COLOMBA (TOT COLOMBINA)

Geloof jij er dan niet in?

COLOMBINA (TOT COLOMBA)

In de diagnoses van Dottore?

COLOMBA

In toebercoeleuse!

COLOMBINA (HAALT DE SCHOULDERS OP)

Men beweert zo veel.

COLOMBA

Ja... Ja, dat is waar...

COLOMBINA

Men beweert zelfs dat hij gestorven is in 1673. En toch loopt hij daar nu kiplekker over de binnenplaats van de Bastille.

COLOMBA (WEER NAAR BUITEN KIJKEND)

Nou ja, kiplekker... En hij lóópt nu ook niet meer. Hij staat stil.

COLOMBINA (WEER TOT HET PUBLIEK)

Hij zal wat moeten uitblazen, onze meester. Hij kan niet veel meer hebben. Hij is al oud.

COLOMBA

Dottore en Pantalone porren hem aan.

COLOMBINA

Pantalone zal het wel koud hebben. En het regent ouwe wijven. Straks wordt zijn nieuwe broek nog doornat.

COLOMBA

Daar gaat hij weer, onze meester. (ZWAAR HIJGEND) Zó. (GRIJPT NAAR HAAR HART) En zó. (GRIJPT NAAR HAAR RUG) En zó.

COLOMBINA

Hij kan niet veel meer hebben. Hij is al oud.

COLOMBA

Hij steunt zwaar op zijn stok. (DOET HET VOOR) Zó.

COLOMBINA

Hij voelt zich al een tijdje niet goed. Wérkelijk niet goed.

COLOMBA DRAAIT ZICH OM EN VOEGT ZICH BIJ COLOMBINA OP HET VOORTONEEL.

COLOMBA

Ik kan hem niet meer zien, onze meester.

COLOMBINA (LUISTERT INGESPANNEN)

Ik kan hem horen, onze meester...

WE HOREN TRAGE, ZWARE PASSEN VAN DRIE MANNEN OP STENEN TRAPPEN. DAN EEN GERINKEL VAN SLEUTELS EN HET SINISTERE, KNARSENDE OPENEN VAN EEN ZWARE DEUR. COLOMBA EN COLOMBINA LUISTEREN EN KIJKEN TOE WANNEER DE OUDE MOLIÈRE DE KERKER BETREEDT. HIJ DRAAGT EEN MASKER VAN ZWART FLUWEEL EN WORDT GEVOLGD DOOR PANTALONE EN DOTTORE, DIE GAAN ZITTEN OP HET OPSTAPJE TUSSEN HET VOORTONEEL EN DE KERKER. DE DRIE MANNEN ZIJN EEN BEETJE NAT. PANTALONE HEEFT EEN GROTE MODDERVLEK OP ZIJN NIEUWE BROEK EN PROBEERT DIE UIT ALLE MACHT WEG TE POETSEN. DOTTORE STUDEERT IN EEN DIKKE ENCYCLOPEDIË. MOLIÈRE GAAT KREUNEND EN STEUNEND EN ZWAAR ADEMEND EN TASTEND NAAR ZIJN HART EN ZIJN RUG OP ZIJN BED LIGGEN.

COLOMBA

Hij knapt echt niet meer op, geloof ik.

MOLIERE

Een dokter! Ik wil mijn dokter spreken! Haal mij een dokter!

DOTTORE KLAPT ZIJN DIK BOEK DICHT EN WIL ZICH OPGEVEN ALS DOKTER, MAAR COLOMBA EN COLOMBINA BELETEN HEM DAT.

COLOMBA

Monsieur Diafoirus?

DOTTORE

Dat is toch geen dókter?

COLOMBA

Op het toneel wél! In zĳn laatste stuk wél!

COLOMBINA

Monsieur Fleurant?

MOLIERE

Dat is een apotheker!

COLOMBA

Monsieur Bonnefoi?

MOLIERE

Dat is een notaris, God nog aan toe!

PANTALONE

(GRIJNST) Om alvast zijn testament te schrijven!

MOLIERE

Ik wil een dókter!

COLOMBINA

(ZUCHT) Dottore dan?

MOLIERE

Een dokter, zei ik! Geen kwakzalver!

TERWIJL HET LICHT IN DE KERKER LANGZAAM UITGAAT EN WIJ EEN LANGGEREKTE DOODSREUTEL VAN MOLIÈRE HOREN:

DOTTORE (NEEMT DE POLS VAN MOLIERE)

Te laat!

PANTALONE (ZIJN BROEK OPPOETSEND)

Is hij de pijp uit?

DOTTORE

Ik kan alleen nog vaststellen dat ik niets meer voor mijn patiënt kan doen.

COLOMBA

Typisch.

COLOMBINA (TOT HET PUBLIEK)

Omstreeks tien uur die avond overleed onze meester, de man met het masker

DOTTORE (ZOEKT HET OP IN ZIJN DIK BOEK)

Micronische trombose!

COLOMBINA (SLAAT EEN KRUISTEKEN)

God hebbe zijn ziel.

COLOMBA (SLAAT EEN KRUISTEKEN)

Amen.

COLOMBINA

Nog diezelfde nacht hebben de soldaten van de wacht, zijn bewakers, in de Bastille alle sporen verwijderd die aan de onbekende man konden herinneren.

PANTALONE (KRITISCH)

Nog diezelfde nacht?

COLOMBINA

Nog diezelfde nacht!

PANTALONE

Dat is toch geen werkje voor een toekomstig kapitein van de wacht!

COLOMBA

Orders van monsieur de Saint-Mars!

COLOMBINA (MET ONTZAG)

Capitano!

COLOMBA (IMITEERT SAINT-MARS/CAPITANO)

'Er zijn maar twee regels: de eerste luidt dat je nooit het gezicht van je Meester zult zien. De tweede is dat je nooit zijn naam zult horen. Wie zich aan deze twee eenvoudige regels houdt, hoeft niet met overgesneden keel in de Seine gevonden te worden.'

COLOMBINA

Die hoeft ook geen dolk in het hart te krijgen of van de trap geduwd te worden...

DOTTORE

Ik heb hier anders nog een uitstekend recept voor il Capitano... Een hemd gedrenkt in arsenicum doet óók wonderen, naar het schijnt... En het laat geen sporen na!

PANTALONE

In ieder geval, ik ga mijn nieuwe broek niet vuil maken aan een onbekende gevangene! Ik ga die hard nodig hebben... als kapitein van de wacht!

DOTTORE

En ik moet nog studeren in mijn handboek 'Algemene Geneeskunde!' Clisterium donare, postea seignare, ensuite purgare, reseignare, repurgare et reclisterisare!

DOTTORE GAAT ZITTEN STUDEREN OP HET OPSTAPJE. PANTALONE GAAT PLUISJES VAN ZIJN NIEUWE BROEK HALEN AAN DE ANDERE KANT VAN DE SCÈNE, OP HET OPSTAPJE.

COLOMBA

Hoe dan ook, zijn meubels en al zijn andere spullen werden vernietigd.

PANTALONE

Ja, maar niet door mij! Ik ben niet gek!

COLOMBINA

De muren van zijn cel opnieuw gepleisterd.

DOTTORE

Wat kent een toekomstig dokter nu van pleisterwerk?

COLOMBA

Zijn weinige persoonlijke bezittingen verbrand.

PANTALONE

Daar ga je zo van stinken...

COLOMBINA

Zijn lijk enkele dagen later onder een valse naam begraven op het Parijse kerkhof van Saint-Paul.

DOTTORE

En eenieder vroeg zich af waarom!

PANTALONE

Welke misdaad mag de Man met het Masker begaan hebben en waarom viel hem een straf te beurt, wreder dan de doodstraf?

DOTTORE

Ooit moet hij een zo enorme bedreiging hebben gevormd voor Frankrijk en bijgevolg ook voor Zijne Majesteit Lodewijk XIV of vice versa, dat er merkwaardige voorzorgsmaatregelen werden getroffen om te verhinderen dat zijn naam bekend zou raken.

COLOMBINA

Hij mag uitsluitend met ons in contact komen.

PANTALONE

En met zijn twee bewakers.

COLOMBA

Als hij over zijn leven voor zijn arrestatie probeert te spreken, dient hij gedood te worden.

COLOMBINA

Zoals ook eenieder gedood moet worden met wie hij daarover zou hebben gesproken.

PANTALONE (TOONT MASKER AAN PUBLIEK)

En dan dat Masker. Het zou een kaakstuk hebben van stalen veren, zodat hij zelfs kan eten met het masker op. Zodoende wordt hij ook wel eens de Man met het Ijzeren Masker genoemd. Maar zoals u ziet, is het er in werkelijkheid één van zwart fluweel.

COLOMBINA

Men fluistert dat hij een onwettige nakomeling zou zijn van de koningin-moeder en van haar eerste minister, kardinaal Mazarin. Een stiefbroer van Zijne Hoogheilige Majesteit Lodewijk XIV dus.

DOTTORE

Maar dat is lulkoek.

COLOMBA

Men zegt dat hij zo goed leek op de kardinaal, dat hij niet aan het openbare leven kon deelnemen zonder een schandaal te veroorzaken.

DOTTORE

Nonsens!

COLOMBINA

Men fluistert dat hij gewoon een tweelingbroer was van de koning, die na zijn geboorte uit het paleis gesmokkeld werd. Men was bang dat er een oorlog zou uitbreken tussen de beide broers, met als inzet de troon van Frankrijk, en daarom...

DOTTORE

Larie en apekool!

PANTALONE

Ik heb gehoord dat het een Italiaanse edelman is die de koning op een zo schandelijke wijze heeft beledigd, dat men hem op een zo gruwelijke wijze heeft gestraft.

DOTTORE

Onzin.

PANTALONE, COLOMBINA & COLOMBA

Maar wie of wat is hij dan wél?

DOTTORE

Praatjes zijn het! Alleen maar praatjes! Wij weten wel beter, nietwaar?

PANTALONE, COLOMBINA & COLOMBA

Wérkelijk?

DOTTORE

Wérkelijk! Het zijn alleen maar prààtjes dat hij al in 1669 werd opgesloten in de vesting van Pignerol, vlak bij de grens met Italië. De datum berust op een vergissing, die met opzet door zijn ontvoerders in het leven werd geroepen om verwarring te zaaien wat zijn ware identiteit betreft. Hij kwam pas in 1673 in Pignerol aan. Monsieur de Saint-Mars stond op dat moment aan het hoofd van de staatsgevangenis.

PANTALONE

Ssst! Straks hoort Capitano je nog! En dan...
(SNIJDEND GEBAAR OVER DE KEEL)

DOTTORE

Maar het is toch wààr? Hij kwam daar samen aan met een man die eveneens een valse naam droeg, en deze beide gevangenen genoten de bijzondere aandacht van meneer de Saint-Mars.

COLOMBINA & COLOMBA

Ssst!

DOTTORE

Die andere kerel was de Italiaanse edelman... Mattioli of Marchiali was zijn naam... En hij was ook het slachtoffer van de gruwelijke wraak van een ijdele vorst... Hij bleef daar twaalf jaar en vergezelde meneer de Saint-Mars toen naar het Fort van de Bannelingen. Heel die tijd werd hij altijd even correct behandeld.

PANTALONE

In 1687 kreeg Capitano promotie en werd hij de gouverneur van de burcht op het eiland Sainte-Marguerite. De gevangene ging mee. Aan de rand van de zee, op een klif, werd een speciale verblijfplaats voor hem gebouwd.

COLOMBINA

Hij werd er verliefd op de dochter van één van zijn cipiers...

PANTALONE

Omdat ze hem altijd aan Armande herinnerde.

COLOMBA

Ssst! Zeg dat niet!

PANTALONE

De zoon die uit hun liefde werd geboren, heeft men naderhand naar Corsica gesmokkeld, en hij wordt daar nu Buona Parte genoemd!

DOTTORE

Dat betekent: Goede Afkomst.

COLOMBINA

Roddels zijn dat! Men beweert zo veel!

COLOMBA

Wij weten wel beter!

PANTALONE

Elf jaar bracht hij daar door, en toen kreeg monsieur de Saint-Mars opnieuw promotie en werd hij overgeplaatst naar de Bastille in Parijs... Hij nam zijn oude gevangene mee...

HET LICHT GAAT LANGZAAM UIT.

EEN KORT MUZIKAAL INTERMEZZO OP MUZIEK VAN LULLY MAAKT DE OVERGANG NAAR:

TWEEDE TAFEREEL

HET LICHT OP MOLIÈRE IN DE KERKER GAAT AAN.

OCHTEND. ERGENS KRAAIT EEN HAAN DRIE MAAL. MOLIÈRE ONTWAAKT GEEUWEND EN ZICH UITTREKKEND ALS UIT EEN DIEPE SLAAP. HIJ HEEFT ZIJN MASKER NIET LANGER OP. COLOMBINA EN COLOMBA ZITTEN AAN HET HOOFDEINDE VAN ZIJN BED. DOTTORE ZIT OP HET OPSTAPJE TE STUDEREN IN EEN DIK BOEK, PANTALONE ZIT AAN DE ANDERE KANT VAN DE SCÈNE OP HET OPSTAPJE: HIJ ZIT ZICH TE SPIEGELEN - ALLEBEI BEVINDEN ZE ZICH IN HET SCHEMERDUISTER. NOG OP MUZIEK VAN LULLY:

MOLIERE

Wat hoor ik daar? Is dat die verdomde Lully?

COLOMBINA

Ik vrees van wel, meester.

MOLIERE

Is dat het vervloekte Lulletje Rozenwater?

COLOMBA

Jammer genoeg wel.

MOLIERE

Laat het ophouden! Metéén! Snoer die hypocriete mensenhater de mond! Nù! Ik stà erop!

COLOMBINA & COLOMBA MAKEN EEN TEKEN EN DE MUZIEK BREEKT ABRUPT AF.

MOLIERE

Aah, dat is al een stuk beter!... Nooit heeft de stilte zo heerlijk geklonken als op dit ogenblik... Dat ze de onbeschaamdheid zo ver zouden drijven... Lully, verdomme!

COLOMBINA

En dan nog op uw begrafenis, meester!

MOLIERE

Lully op mijn begrafenis! Stel je voor!

COLOMBA

Liever niet, meester.

MOLIERE (STAAT OP EN RICHT ZICH TOT HET PUBLIEK)

Nu ja... Ik heb het vaak genoeg gezegd... Of gevràagd, in de woorden van Argan...

DOTTORE (ALSOF HIJ HET VOORLEEST UIT HET BOEK WAARIN HIJ STUDEERT:)

'Is er dan wèrkelijk geen enkel gevaar aan verbonden... aan doen alsof je dood bent?'

COLOMBINA (STAAT OP SPEELT DE REPLIEK VAN TOINETTE UIT 'LE MALADE IMAGINAIRE' - NAAR DOTTORE)

'Nee, nee... Welk gevaar zou daaraan verbonden zijn?'

MOLIERE (STRIJKT HAAR MELANCHOLISCH OVER DE HAREN)

De repliek van Toinette... Ah... Toinette!

COLOMBA (DIE OOK WAT AANDACHT WIL)

Hebt u ons nog nodig, meester?

MOLIERE (HERPAKT ZICH)

Of ik jullie nog nodig heb?... Wat dacht je? Wie zou mij anders moeten helpen mijn verhaal te vertellen?

PANTALONE (AFGUNSTIG)

Poeh!... Vleier!

MOLIÈRE NEEMT COLOMBINA & COLOMBA ELK BIJ EEN HAND EN STAPT MET HEN NAAR VOOR, HET VOORTONEEL OP, ALS EEN ACTEUR DIE MET ZIJN MEDESPEELSTERS HET PUBLIEK GAAT GROETEN. IN DEZE BEWEGING WORDT DE OUDE MOLIÈRE EEN JONGE MOLIÈRE EN GAAT HET LICHT OP HET VOORTONEEL AAN EN HET LICHT OP DE KERKER UIT.

ONDERTUSSEN:

MOLIERE

Zouden jullie je niet voorstellen aan de doorluchtige dames en hooggeachte heren?

COLOMBINA (MET EEN REVERENCE - NAAR HET PUBLIEK)

Colombina.

COLOMBA (IDEM)

Colomba.

MOLIERE (MET EEN ZWIERIGE BUIGING - DAN COLOMBINA & COLOMBA VOORSTELLEND AAN HET PUBLIEK)

Dit, vereerd publiek, zijn mijn duifjes.

HIJ KNIJPT ZE ALLEBEI IN EEN BIL, MET EEN PRO FORMA PROTESTEREND GEGIECHEL TOT GEVOLG.

PANTALONE (AFGUNSTIG)

Een ouwe bok lust nog wel een groen blaadje, nietwaar?...

MOLIERE

En dit, vereerd publiek, is Pantalone. Mijn bewaker.

PANTALONE (MET EEN ZWIERIGE BUIGING NAAR HET PUBLIEK)

Kapitein van de wacht.

COLOMBINA

Toekómstig kapitein van de wacht.

DOTTORE, EVENEENS AFGUNSTIG DOOR HET SUCCES VAN MOLIÈRE BIJ DE DUIFJES, KLAPT HARD ZIJN BOEK DICHT.

MOLIERE (STELT HEM VOOR)

Dottore. Mijn tweede bewaker. Hij studeert medicijnen.

DOTTORE (MET EEN HOOFSE BUIGING NAAR HET PUBLIEK)

Ik heb geen tijd om mij in te laten met het soort frutiteiten waaraan onze gevangene en zijn duifjes zich zo graag overleveren.

PANTALONE (MOPPEREND)

De ouwe bok. Hij lust nog wel een groen blaadje, jaja!

MOLIÈRE KNIJPT COLOMBA SPEELS IN EEN WANG, EN GEEFT HAAR EEN KLOPJE OP HAAR ACHTERWERK. COLOMBA GIECHELT MEISJESACHTIG. ALS COLOMBINA PRUILEND PROTESTEERT, KNIJPT HIJ OOK HAAR SPEELS IN EEN WANG EN GEEFT HIJ HAAR EEN KLOPJE OP HAAR ACHTERWERK. COLOMBINA GIECHELT MEISJESACHTIG.
TERWIJL COLOMBINA & COLOMBA, PANTALONE & DOTTORE IN EEN FREEZE GAAN:

MOLIERE

Zelfs twee, als het zo uitkomt... (TOT HET PUBLIEK) Je zou Colombina en Colomba mijn meiden voor alle werk kunnen noemen... In werkelijkheid bestaan zij natuurlijk evenmin als u en ik, als Dottore en als Pantalone... (PAUZE - GRIJNST) Daar kijkt u van op, hé? (PAUZE - GRIJNST) Ja, u hebt het goed gehoord. Ik ontkende ook ùw bestaan in de alledaagse werkelijkheid die wij 'de wereld' noemen. Hoe zou er in deze - in mijn - eenzame kerker immers sprake kunnen zijn van een vereerd publiek...? (PAUZE - GRIJNST) Wat daarom nog niet betekent, doorluchtige dames en hooggeachte heren, dat ik u tot de categorie der doodse wezens reken. Hoegenaamd niet! In mijn verbeelding bent u springlevend!... Net zoals Colombina en Colomba, net zoals Dottore en Pantalone...

COLOMBINA EN COLOMBA KOMEN WEER IN ACTIE: ZIJ LIEFKOZEN MOLIÈRE IN EEN SPEELSE ROEKOEKOE-STIJL. DOTTORE EN PANTALONE KIJKEN AFGUNSTIG TOE. MOLIÈRE EN ZIJN TWEE 'DUIFJES' VERLIEZEN ZICH EEN TIJDJE IN DIT SPEL EN SCHIJNEN HET PUBLIEK, DOTTORE EN PANTALONE VOLKOMEN VERGETEN TE ZIJN.

PANTALONE (TOT DOTTORE)

Colombina aast op zijn centen, geloof ik. Snapt ze dan niet dat ze veel beter af zou zijn met een kapitein van de wacht?

DOTTORE (TOT PANTALONE)

Colomba valt voor de geheimen waarvan ze meent dat ze opgeslagen liggen in zijn brein.

PANTALONE

De geheimen die ze hoopt te erven en te gelde te maken?

DOTTORE

Snapt ze dan niet dat ze veel beter af zou zijn met de medecinale mysteries die mijn grijze hersencellen herbergen?

PANTALONE

Maar wie laatst lacht, best lacht.

DOTTORE (HOEWEL HIJ NIET BEGRIJPT WAAR PANTALONE HEEN WIL)

Je hebt gelijk, Pantalone. Ik had mij niet beter tot uitdrukking kunnen brengen.

PANTALONE

De tijd werkt in ons voordeel. Wij hoeven alleen hun dwaze spel mee te spelen en te wachten...

DOTTORE

En te wachten, zeer zeker.

PANTALONE

Tot hij de pijp uitgaat.

DOTTORE

Zo is dat, Pantalone. Zo is dat.

PANTALONE

En dan vallen ze ons in de handen... als rijpe druifjes!

DOTTORE

Als rijpe druifjes...

PANTALONE

Mét het goud dat ze van hem hebben geërd en mét de geheimen die hij aan hen heeft overgeleverd! Nog even geduld, Dottore, en dan...

DOTTORE

En dan, Pantalone...?

PANTALONE

En dan... wel, dan is het zo ver, domoor!

UITEINDELIJK MAAKT MOLIÈRE ZICH LOS UIT EEN GEZAMENLIJKE OMHELZING VAN ZIJN DUIFJES EN RICHT ZICH WEER - VERONTSCHULDIGEND - TOT HET PUBLIEK, TERWIJL DE DUIFJES GAAN PRUILEN EN OP ALLERLEI MEISJESACHTIGE MANIEREN ZIJN AANDACHT PROBEREN TE TREKKEN.

MOLIERE

Vergeef mij... Ik liet mij even gaan... Zelfs nu ik geest onder de geesten geworden ben, kan ik de ondeugden des vlezes nog niet aan mij voorbij laten gaan, zonder er even van te proeven... Nu ja, eenmaal Arlecchino, àltijd Arlecchino, zullen we maar zeggen! En heeft een Schrijver, net als zijn Schepsel, niet het Eeuwige Leven? En ben ik het niet allebei?

HIJ NEEMT COLOMBINA IN ZIJN ENE ARM EN COLOMBA IN ZIJN ANDERE ARM EN KUST DAN DE ENE, DAN DE ANDERE VLUCHTIG OP DE LIPPEN. SPEELSE LIEFKOZINGEN IN ROEKOEKOE-STIJL ZIJN HET GEVOLG. PANTALONE EN DOTTORE KUNNEN HET NIET MEER AANZIEN EN WENDEN ZICH AF. MOLIÈRE KAN ZICH SLECHTS MOEIZAAM LOSMAKEN UIT EEN OMHELZING, EN TERWIJL COLOMBINA EN COLOMBA WEER GAAN PRUILEN:

MOLIERE

Ik begrijp natuurlijk volkomen dat ù geen snars begrijpt van wat hier eigenlijk aan de hand is en wat ik in feite bedoel... Laat ik u daarom een anecdote vertellen, die een antwoord zal geven op de vele van uw vragen...

MOLIÈRE KOMT EEN PAAR PASSEN NAAR VOOR. LICHT FADE OUT. ZIJN GESTALTE WORDT GEVANGEN IN EEN VOLGSPOT.

MOLIERE

Over mij... ùw nederige dienaar... doorluchtige dames en hooggeachte heren... wordt verteld dat ik een grootvader had die eindeloos veel van me hield... En omdat de brave man een grote passie had ontwikkeld voor de komedie, nam hij mij - de kleine Pocquelin - vaak mee naar het Hotel de Bourgogne. Mijn vader was een welvarend fabrikant van tapijten. Hij zag dit met lede ogen aan. En zo kon het dus gebeuren dat hij op een dag zijn vader - met andere woorden: de grootvader van de kleine Poquelin, uw nederige dienaar dus - onder vier ogen wilde spreken en met enige verontwaardiging in de stem vroeg:

DOTTORE BETREEDT AAN DE ENE KANT VAN MOLIÈRE DE LICHTKRING VAN DE VOLGSPOT EN SPEELT DE VADER VAN DE KLEINE POQUELIN:

DOTTORE

‘Waarom neemt gij uw kleinzoon zo vaak mee naar de spektakels? Wilt gij er soms een klootzak van een komediant van maken?’

PANTALONE BETREEDT AAN DE ANDERE KANT VAN MOLIÈRE DE LICHTKRING VAN DE VOLGSPOT EN SPEELT DE GROOTVADER VAN DE KLEINE POQUELIN:

PANTALONE

‘Als het God zou geloven van hem een zo grote klootzak van een komediant te maken als Bellerose... jawel!’

COLOMBINA & COLOMBA BETREDEN NU OOK IEDER AAN EEN KANT VAN MOLIÈRE DE LICHTKRING VAN DE VOLGSPOT EN NEMEN HEM IEDER BIJ EEN ARM, TERWIJL PANTALONE EN DOTTORE WEER IN DE DUISTERNIS VERDWIJNEN.

MOLIERE

Bellerose was een beroemd acteur uit die dagen...

COLOMBINA

En op die dag nam de kleine Poquelin...

MOLIERE

... ik dus ...

COLOMBA

... zich vast voor de beroemdste acteur van zijn tijd te worden...

APPLAUS VAN COLOMBINA EN COLOMBA. MOLIÈRE NEEMT HET MET EEN ZWIERIGE BUIGING IN ONTVANGST.

MOLIERE

Dank u... Ik ben u zeer verplicht... (TOT HET PUBLIEK) Al moet ik u bekennen, doorluchtige dames, hooggeachte heren... (NA EEN PAUZE - GRIJNST) Er is geen woord van waar!...

COLOMBINA EN COLOMBA TREKKEN ZICH MET EEN GESPEELDE UITROEP VAN VERONTWAARDIGING TERUG IN HET DUISTER. MOLIÈRE ZIET DIT GEBEUREN, LIJKT ERDOOR VAN ZIJN STUK GEBRACHT TE ZIJN, WENDT ZICH DAN WEER TOT HET PUBLIEK, FIXEERT HET PUBLIEK INTENS, EN GRIJNST TEN SLOTTE WEER:

MOLIERE

En toch, zolang het duurde, geloofde u erin... is het niet? (LACHT) Jaja! Ik wéét dat het zo is!... U hoeft het niet te ontkennen, noch te bevestigen. Ik wéét dat het zo is. (PAUZE - ERNSTIG) Er is geen woord van waar, en toch gelooft u het, zolang het duurt. (PAUZE) Theater is de kunst van de illusie, doorluchtige dames, hooggeachte heren. En voor u... voor u staat een komediant. Samen met Pantalone en Dottore en zijn twee duifjes...

DE DUIFJES SPRINGEN WEER IN HET LICHT VAN DE VOLGSPOT EN NESTELN ZICH FLIRTEND IN ZIJN ARMEN, GEVOLGD DOOR PANTALONE EN DOTTORE DIE MET TEGENZIN IN HET LICHT VERSCHIJNEN, DAARTOE AANGEPORD DOOR COLOMBINA EN COLOMBA. ZIJ VERDWIJNEN ECHTER AL GAUW WEER ONDER DE VOLGENDE MONOLOG VAN MOLIÈRE:

MOLIERE

... en samen met ù... creëert deze Arlecchino een illusie, waarvan straks alleen nog een vage herinnering rest... Een vage herinnering aan wat en wie ik beweerde te zijn, bijvoorbeeld... Een vage herinnering aan wat wij ons samen - één vingerknip maar - hebben ingebeeld. Het doet er dus niet toe als ik al een paar eeuwen dood ben. 'Ik' ben maar een personage. Het doet er niet toe als ik doe alsof ik al een paar eeuwen dood ben. Ter wille van het spel dat wij samen spelen, verbeeld ik mij - en u zult zich samen met mij verbeelden, ik ben ervan overtuigd - dat ik als een geest uit de doden ben opgestaan, aan de zijde van deze twee sappige druifjes.

COLOMBINA & COLOMBA

Duifjes!

MOLIÈRE MAAKT ZICH LOS UIT HUN OMHELZING EN DOET EEN PAAR PASSEN. DE VOLGSPOT VOLGT HEM, ZODAT COLOMBINA & COLOMBA WEER IN HET DUISTER KOMEN TE STAAN.

MOLIERE

Vergeef mij, doorluchtige dames, hooggeachte heren, maar alléén op deze manier kan ik het verhaal vertellen dat u wil horen, waarvoor u betaald hebt om het bij te wonen... En als u zich de vraag stelt of daar geen gevaar aan verbonden is... voor u, zowel als voor mij... herinner u dan de charmante repliek van Toinette...

COLOMBINA BETREEDT HEEL EVEN DE LICHTKRING VAN DE VOLGSPOT EN SPEELT DE REPLIEK VAN TOINETTE:

COLOMBINA

'Nee, nee!... Welk gevaar zou daaraan verbonden zijn?'

EN VERDWIJNT WEER.

MOLIERE

... uit 'Le Malade Imaginaire'. En u zult zich vragen stellen, doorluchtige dames, hooggeachte heren. En ik zal naar best vermogen pogen antwoorden te formuleren op uw vragen, onder meer door u op mijn beurt vragen te stellen. Zo bijvoorbeeld: hoe wordt men de Man met het Masker. Zo bijvoorbeeld: hoe werd de kleine Jean-Baptiste Poquelin... Molière?

ER WEERKLINT OP SLAG MUZIEK VAN LULLY EN TEGELIJK GAAT HET LICHT AAN EN DE VOLGSPOT OP MOLIÈRE UIT. COLOMBINA EN COLOMBA STAAN IEDER AAN EEN KANT VAN HET PODIUM, OP HET VOORTONEEL. MOLIÈRE HOORT DE MUZIEK EN BEGINT ZENUWACHTIG VAN DE ENE NAAR DE ANDERE TE RENNEN. PANTALONE EN DOTTORE, DIE WEER OP HET OPSTAPJE ZITTEN - DE ENE ZICH SPIEGELEND, DE ANDERE STUDEREND - VERKNEUKELN ZICH OMDAT MOLIÈRE ZO ZENUWACHTIG WORDT VAN DE MUZIEK.

MOLIERE

Is dat de schijnheilige Lully?

PANTALONE

Ik vrees van wel, sieur Molière.

MOLIERE

Is dat de vervloekte mensenhater Lully?

DOTTORE

Jammer genoeg wel, naar het schijnt.

MOLIERE

Weg met hem! Hij bezorgt me hoofdpijn! Wég met het verdomde Lulletje Rozenwater!!!
Wég! Mét! Hém!

COLOMBINA & COLOMBA GEVEN EEN TEKEN EN DE MUZIEK VAN LULLY STOPT ABRUPT.

MOLIERE

Aah... Dat is al beter... (TOT COLOMBA)
Waar waren we nu ook weer gebleven,
Colomba?

COLOMBA

Hoe u Molière werd, meester.

COLOMBINA (OM ZIJN AANDACHT TE TREKKEN)

En vervolgens de Man met het Masker,
meester.

MOLIÈRE DRAAIT ZICH ABRUPT OM NAAR COLOMBINA.

MOLIERE

Dank je, Colombina.

COLOMBA (OM ZIJN AANDACHT TE TREKKEN)

En ten slotte een mythe, meester.

MOLIÈRE DRAAIT ZICH ABRUPT OM NAAR COLOMBA.

COLOMBINA (OM ZIJN AANDACHT TE TREKKEN)

Een géést, mééster.

MOLIÈRE DRAAIT ZICH ABRUPT OM NAAR COLOMBINA.

COLOMBA (OM ZIJN AANDACHT TE TREKKEN)

Onze geestige meester, meester...

MOLIÈRE GEEFT HET OP EN DOET ALSOF HIJ EEN PIJNSCHEUT IN ZIJN RUG KRIJGT VAN AL DAT ABRUPT OMDRAAIEN.

MOLIERE

Jaja, 't is al goed... Ik kan er niet tegen voortdurend aan mijn onsterfelijkheid te worden herinnerd... Ik krijg daar stramme spieren van!

HIJ STROMPELT NAAR DE KERKER EN GAAT STRAM OP ZIJN BED LIGGEN. HET LICHT OP HET VOORTONEEL - EN DUS OOK OP PANTALONE EN DOTTORE - GAAT UIT WANNEER COLOMBINA & COLOMBA ZICH BIJ HEM VOEGEN, EN PLAATSNEMEN IEDER AAN EEN KANT VAN HET HOOFDEINDE VAN ZIJN BED.

COLOMBA

Ik stel voor dat we het even over uw reis naar Narbonne hebben, terwijl u hier gezellig bij ons komt liggen...

COLOMBINA

April-juli 1642... Terwijl wij uw oude stramme spieren masseren...

MOLIERE LAAT ZICH GEWILLIG DOOR DE BEIDE DUIFJES MASSEREN. DE VOLGENDE DIALOGEN KUNNEN DAN OOK DUBBELZINNIG GEÏNTERPRETEERD WORDEN:

COLOMBA

U was twintig toen... Herinnert u zich dat nog?

MOLIERE

Twintig?... Het is lang geleden, maar... Ja, ik meen mij vaag te herinneren hoe het voelde... Twintig te zijn... Asjeblief, ga door Colomba... De herinnering begint terug te keren... Langzaam maar zeker... Ja hoor, ik voel het bloed al stilaan weer door mijn dichtgeslibde aderen bruisen... Mijn verkalkte botten ontwaken en ik herinner mij... dat ik twintig was...

COLOMBINA

U stond voor één van de mooiste... voor één van de diepste mysteries uit het nog jonge leven van Jean-Baptiste Poquelin... die binnenkort... heel binnenkort al... de naam Molière zou aannemen... en onder die naam zou openbloeien als een zonnebloem onder de zon van de Provence... maar die zich voordien nog zou schuilhouden in de schaduw van de provincie... twaalf jaar lang... om pas dan triomfantelijk terug te keren naar Parijs...

MOLIERE (KREUNEND VAN GENOT RICHTLIJNEN GEVEND VOOR DE MASSAGE)

En hier...

COLOMBA

Wààr?

MOLIERE

Ja dààr! Aaah... Nu vooral niet ophouden,
Colombina! Ga door, ik smeeek je! Ga door!

COLOMBA

In Parijs?

COLOMBINA

Nee, stomme druif. In Narbonne.

COLOMBA

Narbonne?

MOLIERE

Ja dààr! En dààr! En dààr!

COLOMBINA

Het mysterie van uw reis naar Narbonne is
waarlijk diep en mooi... Niets, helemaal niets,
staat vast... Noch het exacte ogenblik, noch
het precieze doel... En omdat er niets, maar
dan ook helemaal niets over de
omstandigheden bekend is, kunnen wij ons
overleveren aan eindeloze
veronderstellingen...

COLOMBA HOUDT DE MASSAGE JALOERS VOOR BEKEKEN EN GAAT IN EEN HOEKJE STAAN
PRUILEN.

MOLIERE

Overleveren, jazekeer! Ik ben geheel en al
overgeleverd, Colombina!

COLOMBINA (TERWIJL ZE HEM MET INZET VAN
HEEL HAAR LICHAAM 'MASSEERT')

Lodewijk XIII, Richelieu en zowat het hele hof
waren al in Narbonne, om daar orde op
zaken te stellen. Want Gaston d'Orléans, die
eeuwige samenzweerder, en de jonge Cinq-
Mars - favoriet van de koning, maar vijand
van Richelieu - smeedden er duistere
complotten met Spanje, en tegen Frankrijk.
Tussen de terechtstellingen door had de
koning bij tijd en wijle hoge nood aan enige
verstrooiing.

MOLIERE (HAPPEND NAAR ADEM - VAN GENOT)

Hoge nood, jazeker!... Aan verstrooiing!...
Oooooh!... Mijn ingewanden! Ik voel de
sappen stromen!... Aah...

COLOMBA PROBEERT ZIJN AANDACHT TE TREKKEN. DAAROM SPEELT ZE NU MADELEINE
BÉJART:

COLOMBA (SCHRAAPT DE KEEL)

Onder de actrices die daar borg voor
stonden, bevond zich de jonge en ravissante
Madeleine Béjart. (MAAKT EEN
REVERENCE)

MOLIÈRE GAAT RECHTOP ZITTEN EN WEERT COLOMBINA AF. HIJ STAART MET GROTE
VERLIEFDE OGEN NAAR COLOMBA. ALS COLOMBINA MERKT DAT COLOMBA NU ALLE AANDACHT
VAN MOLIÈRE HEEFT, GAAT ZIJ IN EEN HOEKJE STAAN PRUILEN.

MOLIERE

Madeleine!?...

COLOMBA (MET EEN REVERENCE)

Om u te dienen.

COLOMBINA (OM DE BAN TE BREKEN)

Zij was de maîtresse geweest van de graaf
van Modena.

COLOMBA (SNEL)

Tot die in ongenade viel als gevolg van
alweer een andere samenzwering!

MOLIERE (ALS IN TRANCE)

Ah Madeleine!... Mijn buurmeisje...

COLOMBA (SNEL - TOT COLOMBINA)

En zij was het Parijse buurmeisje van de
jonge Jean-Baptiste Poquelin! Die nu
plotseling naar Narbonne trok in de plaats
van zijn vader, om daar toe te zien op de
kwaliteit van de tapijten die een lust hoorden
te zijn voor het oog van Zijne Majesteit en
Zijn Koninklijk Gevolg!

COLOMBINA

Maar in februari 1643 baarde Madeleine...

MOLIERE

Ah Madeleine!...

COLOMBINA

... een dochter, genaamd Armande...

COLOMBINA MAAKT OP 'ARMANDE' EEN REVERENCE EN SPEELT NU ARMANDE, TOT GROTE AFGUNST VAN COLOMBA, DIE MERKT DAT COLOMBINA NU WEER DE AANDACHT VAN MOLIÈRE HEEFT.

MOLIERE

Ah Armande!

COLOMBA (OM DE BAN TE BREKEN)

Let wel... De jonge Jean-Baptiste was al sinds juni 1642 in Narbonne en Armande...

MOLIERE

Ah Armande!

COLOMBA (SNEL - OM COLOMBINA TE SABOTEREN)

... werd pas in februari 1643 geboren, terwijl Madeleine en Modena al sinds 1639 uit elkaar waren en wij niets, maar dan ook helemaal niéts weten over het liefdesleven van Madeleine tussen 1639 en 1643, alhoewel er nà 1643 wel geruchten zijn over Molière en Madeleine, die hij ontkent noch bevestigt, en erger nog: roddels, namelijk dat niet de graaf van Modena, en niet één of andere illustere onbekende, maar wel Molière zelf de vader zou zijn van Armande, met wie hij vele jaren later in het huwelijk zou treden!... Hij, de vader! Met zijn dochter!

COLOMBA SLAAGT IN HAAR OPZET: COLOMBINA VERLIEST OP SLAG DE AANDACHT VAN MOLIÈRE, DIE HEVIG OPGEWONDEN OPSPRINGT. COLOMBA SCHRIKT TOCH WEL WAT VAN ZIJN HEVIGE REACTIE (ZE HEEFT ZICH LATEN MEESLEPEN DOOR HAAR VURIGE WENS COLOMBINA TE SABOTEREN). COLOMBINA GEBAART VAN: 'ZIE JE NU WEL WAT ERVAN KOMT?'

MOLIERE

Roddels zijn het! Alleen maar vieze roddels van het laagste allooi! Vuige lasterpraat van Lully en consoorten!

ER WEERKLINKT OP SLAG MUZIEK VAN LULLY.

MOLIERE

Lully! Altijd weer Lully! Verdoemde, vervloekte Lully! Leg dat Lulletje Rozenwater het zwijgen op! Voor altijd! Hém en zijn muzak! Doe ze ophouden! Nu meteen! Niet straks, niet weldra, maar nù! Nu metéén! En voor altijd! Voor altijd en àltijd en àltijd!

COLOMBINA & COLOMBA GEVEN EEN TEKEN EN DE MUZIEK VAN LULLY STOPT ABRUPT. LANGE STILTE. MOLIERE NEEMT EEN STOEL EN GAAT DAARMEE TRAAK NAAR HET VOORTONEEL, WAAR HET LICHT AANGAAT (OOK OP DOTTORE EN PANTALONE, DIE DAAR NOG STEEDS IN DEZELFDE HOUDING ZITTEN). HIJ NEEMT PLAATS OP DE STOEL OP HET VOORTONEEL, TERWIJL HET LICHT OP DE KERKER EN OP COLOMBA & COLOMBINA LANGZAAM UITGAAT.

MOLIERE (RUSTIG EN BEHEERST)

Ik sloot mij aan bij de bende van Béjart. Marie Hervé, de oermoeder. Joseph, Geneviève, Louis, Madeleine... Ik eiste mijn erfdeel op en investeerde het in de troep, tot grote ontsteltenis van mijn vader... En ik nam een nieuwe naam aan... Molière... om hem niet nog meer in verlegenheid te brengen... We installeerden ons in een zaaltje in Parijs, vlak bij de Tour de Nesle. We deden de kermis van Rouen. We verhuisden naar het Croix Noire. De zaken gingen slecht. De kas was leeg. We zagen acteurs verdwijnen en schuldeisers verschijnen. Men stopte mij zelfs een tijdje in de gevangenis. Onze kostuums werden openbaar verkocht. In '45 verlieten we Parijs om ons geluk te beproeven in het zuiden.

COLOMBINA & COLOMBA KOMEN ONDER HUN VOLGENDE REPLIEKEN, IEDER VAN EEN KANT VAN DE SCÈNE, DICHTER BIJ MOLIERE. ZE ZIJN NOG ONZEKER ALS GEVOLG VAN ZIJN UITBARSTING; ZE VOELEN ZICH SCHULDIG. BIJ IEDERE STAD DIE ZE NOEMEN, ZETTEN ZE EEN PAS. HET WORDT BIJNA EEN DANS. ZE HOUDEN ELKAAR DAARBIJ ECHTER OOK IN HET OOG, OPDAT DE ENE NIET VOOR DE ANDERE BIJ MOLIERE ZOU ARRIVEREN. NA EEN TIJDJE WORDEN ZE DAARBIJ GEVOLGD DOOR PANTALONE (DIE ACHTER COLOMBINA AANGAAT) EN DOTTORE (DIE ACHTER COLOMBA AANGAAT).

COLOMBINA

Nantes... Bordeaux... Toulouse...

COLOMBA

Albi... Carcassone... Nantes...

MOLIERE

We speelden onder de bescherming van de
wispelturige prins van Conti...

COLOMBINA

Fontenay-le-Comte... Poitiers... Angoulême...

COLOMBA

Limoges... Toulouse... Montpellier...

MOLIERE

We speelden voor graven en hertogen...

COLOMBINA & PANTALONE

Narbonne... Agen... Pézenas

COLOMBA & DOTTORE

Lyon... Vienne... Carcassonne...

MOLIERE

We speelden voor stadsbesturen die ons al
eens vergaten te betalen...

COLOMBINA & PANTALONE

Lyon... Grenoble... Lyon...

COLOMBA & DOTTORE

Pézenas... La Grange-des-Prés...
Montpellier...

MOLIERE

We leerden het vak... Het edele ambacht der
komedianten...

COLOMBINA & PANTALONE

Pézenas... Lyon... Dijon...

COLOMBA & DOTTORE

Avignon... Pézenas... Narbonne...

MOLIERE

Ik begon te schrijven... Komедies, want er
waren zo weinig mooie komедies, en zij
verzekerden altijd een mooie recette...

COLOMBINA & PANTALONE

Bordeaux... Béziers... Lyon...

COLOMBA & DOTTORE

Dijon... Avignon... Pézenas...

MOLIERE

Terwijl ik zo graag mooie tragedies had geschreven...

COLOMBINA & PANTALONE

Grenoble...

COLOMBA & DOTTORE

Lyon...

COLOMBINA

Rouen...

MOLIERE

Halt!

COLOMBINA & COLOMBA BLIJVEN BRUUSK STAAN. PANTALONE & DOTTORE BOTSSEN TEGEN HEN AAN.

DOTTORE

Waar?

MOLIERE

Hier! In Parijs!

PANTALONE

Waarom?

MOLIÈRE SPRINGT OP DE STOEL EN SPREEKT HEN TOE ALSOF ZIJ ZIJN TROEP VORMDEN:

MOLIERE

Wij hebben lang genoeg gezworven als vagebonden! Wij hebben voldoende leergeld betaald! Wij staan klaar om triomfen te oogsten in Parijs! Want triomfen worden uitsluitend geogst in Parijs! En ik ben Parijzenaar! En de prins van Conti heeft ons in de steek gelaten! En in hoever kunnen wij nog rekenen op de bescherming van de hertog van Epernon? Bovendien kén ik de situatie van de theaters van Parijs! De Grote Komedianten van het Hotel de Bourgogne worden al een dagje ouder en beginnen zich te herhalen! Het Marais Theater heeft financiële problemen! Dit is hét moment der momenten! Dit is óns moment! Ik ken mijn stiel, ik weet dat wij ànders spelen dan onze confraters! Ik voel dat ik... dat wij!... voldoende kracht bezitten om een komisch theater op te zetten!

COLOMBINA

Een komisch theater?

MOLIERE (KOMT VAN ZIJN STOEL AF)

Omdat het moét.

COLOMBA (FLUISTERT - TOT HET PUBLIEK)

Hij zou zo graag een tragedie schrijven...

MOLIERE (TOT COLOMBA)

Er zijn contacten.

COLOMBINA (FLUISTERT - TOT HET PUBLIEK)

Met Pierre Mignard, de schilder.

MOLIERE

En met diens vriend: La Mothe le Vayer, een invloedrijk man aan het hof.

PANTALONE

Er is een intrige in de maak.

MOLIERE

Zij zullen onze troep laten spelen voor kardinaal Mazarin, voor de koninginmoeder... en voor Monsieur! De enige broer van Lodewijk XIV!

DOTTORE

Le Roi Soleil!

BLACK OUT. MUZIEK VAN LULLY - DANSMUZIEK.

MOLIERE

Vervloekte, verdoemde Lully! Is hij dan werkelijk àlontegenwoordig!?

DE MUZIEK VAN LULLY MAAKT DE OVERGANG NAAR:

DERDE TAFEREEL

STRALEND LICHT OP HET VOORTONEEL. GEDEMPPT LICHT OP DE ACHTERGROND (DE KERKER).
OP HET VOORTONEEL DANST PANTALONE MET COLOMBINA EN DOTTORE MET COLOMBA.
MOLIÈRE HOUDT ZICH OP DE ACHTERGROND (IN DE KERKER).
OP DE MUZIEK EN ONDER HET DANSEN HOREN WE DE STEM VAN MOLIÈRE OP BAND:

MOLIERE (STEM OP BAND)

Ik keerde terug naar Parijs in het jaar 1658. Aan het Hof van Versailles vond ik vijanden en vrienden. Tot de eerste categorie behoorde van in den beginne Giovanni Battista Lully, die mij als een artistieke rivaal beschouwde. Inderdaad was het zo dat wij beiden een plaatsje zochten in het zonnestelsel van Lodewijk XIV, de Zonnekoning, zo dicht mogelijk bij dat stralende middelpunt van al ons streven.

PANTALONE MAAKT ZICH, ALS DE ZONNEKONING, EVEN LOS UIT HET GROEPJE DANSERS OM HOOFS HET PUBLIEK TE GROETEN. COLOMBINA TREKT HEM GAUW WEER TERUG, ALS HIJ VAN DIT HOOFSE GROETEN EEN HEUS NUMMERTJE WIL MAKEN. HET DANSEN GAAT VOORT:

MOLIERE (STEM OP BAND)

Tot de tweede categorie, die der vrienden, behoorde van in den beginne ongetwijfeld Monsieur, de broer van de koning.

PANTALONE WIL OPNIEUW VAN DE GELEGENHEID GEBRUIK MAKEN OM EEN NUMMERTJE TEN BESTE TE GEVEN, NU IN DE ROL VAN 'MONSIEUR', MAAR COLOMBINA TREKT HEM GAUW WEER TERUG IN HET GROEPJE EN HETDANSEN GAAT VOORT:

MOLIERE (STEM OP BAND)

Aanvankelijk noemden wij ons 'La Troupe du Monsieur' en speelden wij onder zijn hoge bescherming. Het lot was ons gunstig gezind, in die dagen. Mijn komedies boekten succes en weldra konden wij ons zelfs 'La Troupe du Roi' noemen.

DAAR GAAT PANTALONE WEER EN DAAR MOET COLOMBINA OPNIEUW INGRIJPEN.

MOLIERE (STEM OP BAND)

Wij speelden nu voor hem, en in die gebouwen die hij ons ter beschikking stelde. Het is inderdaad zo dat tot de tweede categorie, die der vrienden, aanvankelijk ongetwijfeld ook de Zonnekoning behoorde. Tot wij, net als de onfortuinlijke Icarus, te hoog zouden vliegen en onze vleugels zouden verzengen in de gloeiende stralen van zijn schitterend licht...

ONDER DE VOLGENDE REPLIEK MAAKT COLOMBA ZICH LOS UIT HET GROEPJE DANSERS EN SPEELT OP EEN OVERDREVEN MANIER, OM HET BELACHELIJKE NOG STERKER IN DE VERF TE ZETTEN, DE 'OUDE KWEZEL' ANNA VAN OOSTENRIJK.

MOLIERE (STEM OP BAND)

Tot de tweede categorie, die der vijanden, behoorde - benevens het alomtegenwoordige Lulletje Rozenwater - van in den beginne ongetwijfeld de koningin-moeder, Anna van Oostenrijk. Zij behoorde tot de clan der devote lui die keer op keer geschokt werden door vorm en inhoud van mijn meesterwerken. 'Les Précieuses Ridicules...'

COLOMBA (ALS ANNA)

Men moest het verbieden! Het is dwaas!

MOLIERE (STEM OP BAND)

En het werd verboden.

DOTTORE (MAAKT ZICH EVEN LOS UIT DE DANSERS - ALS RACINE)

En weer toegelaten, helaas.

MOLIERE (STEM OP BAND)

En het werd een succes. 'L'Ecole des Femmes' bracht een relletje van twee jaar teweeg.

COLOMBA (ALS ANNA - TOT PANTALONE)

Men moest dit ontuchtig en godslasterlijk stuk verbieden!

PANTALONE (ALS DE ZONNEKONING)

Kom, kom...

DE MUZIEK GAAT UIT. PANTALONE GAAT KONINKLIJK ZITTEN OP HET OPSTAPJE EN TREKT COLOMBINA OP ZIJN SCHOOT, MET ROEKOEKOE-GEFLIRT TOT GEVOLG. PANTALONE SPEELT ENTHOUSIAST DE ZONNEKONING DIE FLIRT MET ÉÉN VAN ZIJN MAÎTRESSES, COLOMBINA SPEELT DIT SPEL IETS MINDER ENTHOUSIAST MEE. COLOMBA - ALS ANNA - KEERT ZICH GESCHANDALISEERD AF.

COLOMBA (ALS ANNA)

Het is gewoon scandaleus!

DOTTORE (ALS RACINE)

Niet verwonderlijk... Ook de maker is scabreus.

COLOMBA (ALS ANNA)

Wat zegt u, monsieur Racine?

DOTTORE (ALS RACINE)

Men fluistert dat de dochter van la Béjart... dat de jonge Armande die hij heeft gehuwd... dat zij ook zijn dochter zou zijn. Heus!

COLOMBA (ALS ANNA)

Oh! Er is geen woord in staat een dergelijk liederlijk gedrag te omschrijven!

DOTTORE (ALS RACINE)

Toch wel. Het woord is 'incestueus'.

HET GEFLIKFLOOI VAN DE 'ZONNEKONING' BIJ ZIJN 'MAÎTRESSE' (PANTALONE & COLOMBINA) LIJKT INMIDDELS AANLEIDING TE GEVEN TOT EEN OVERDREVEN GESIMULEERD ORGASME VAN HARENTWEGE, WAAROP DE 'ZONNEKONING' HAAR AANSPOORT MET DE ONSTERFELIJKE WOORDEN:

PANTALONE (ALS DE ZONNEKONING)

Kom, kom mijn druifje!... Kom!

COLOMBA (ALS ANNA, WANNEER DIE MERKT WAT ER AAN DE HAND IS, GESCHOKT)

Oh!

MOLIERE (STEM OP BAND)

'Tartuffe', waarin de goedgelovigheid en allerlei religieuze wantoestanden aan de kaak werden gesteld, mocht pas in een derde versie opgevoerd worden, en dan nog...

COLOMBA (ALS ANNA)

... moest men het verbieden!

COLOMBINA (ALS DE MAITRESSE - GIECHELT)

Oh Majesteit! Wat een vulgariteit!

MOLIERE (STEM OP BAND)

En het werd verboden.

COLOMBA (ALS ANNA)

En weer toegelaten, helaas.

DOTTORE (ALS RACINE)

Een ware obsceniteit!

COLOMBA (ALS ANNA - WIJST MOLIERE AAN)

Hij daar! Hij is de Man achter de Schermen!
De aanstoker van de frivole feesten die wij hebben leren kennen als 'Les Plaisirs de l'Île Enchantée' en die de koning aan de koningin-zijn-gade heeft opgedragen... én aan mij... de koningin-zijn-moeder!... aan mij! het idee alleen al!... maar in werkelijkheid aan zijn officiële maîtresse Louise La Vallière, natuurlijk!

COLOMBINA MAAKT ZICH OP DIE WOORDEN LOS VAN DE ZONNEKONING (PANTALONE) EN GAAT IN DE HOEK VAN RACINE (DOTTORE) STAAN MOKKEN.

COLOMBA (ALS ANNA)

Hij daar!... Sieur Molière!... Om een lang verhaal kort te maken!... Heeft een verderfelijke, heeft een schadelijke invloed op Zijne-Majesteit-mijn-zoon!... (WANHOPIG RONDKIJKEND) Is er dan niemand te vinden in heel Frankrijk die een beproefde en diep bedroefde moeder kan bijstaan in dit uur van smart!? Is er dan niemand die deze vleesgeworden demoon en zijn schandelijke stukken het zwijgen kan opleggen!? Geen enkele devote en galante heer, van wààrlijk artistieke inspiratie? Geen enkel dapper verdediger der goede zeden!?

DOTTORE (ALS RACINE - DOET EEN STAP NAAR VOOR EN GRIJPT HAAR HANDEN)

Jawel, mevrouw! Ze werden verhoord!

COLOMBA (ALS ANNA - SCHRIKT EN TREKT HAAR
HANDEN TERUG)

Pardon?

DOTTORE (ALS RACINE)

Uw gebeden!

MOLIERE (STEM OP BAND)

**En zo werd stilaan het complot geboren
dat mijn succes moest breken. Tot de
intriganten behoorde ongetwijfeld de heer
Racine...**

DOTTORE (ALS RACINE - MET EEN GALANTE
BUIGING VOOR COLOMBA, ALS ANNA)

Om u te dienen... mijn koningin!

ALLEN, BEHALVE MOLIERE: FREEZE.

MOLIERE (STEM OP BAND)

**... die zelfs in het dagelijkse leven nog in
verzen placht te spreken, alsof hij een
personage was uit een toneelstuk, en niet
de schrijver ervan. Hij kàkte rijmen,
Racine. (GELACH OP DE BAND) Dank u,
althoewel dat flauw was van mij, dat geef ik
graag toe. 'Kak' doet het immers altijd
goed als komisch ingrediënt. Maar goed...
De heer Racine dus, was - mét Corneille -
de beste tragedieschrijver van zijn tijd. Ik
benijdde hem, zijn jeugd en zijn kunst... en
toch lanceerde ik hem en zijn werk. En hij
keerde zich tegen mij, om redenen die ik
nooit goed heb begrepen...**

HET LICHT OP DE KERKER DIMT TOT HET DAAR DONKER IS GEWORDEN. HET LICHT OP HET
VOORTONEEL BLIJFT EVEN HELDER. TEGELIJK WORDT EEN STUKJE MUZIEK VAN LULLY
HOORBAAR. OP DEZE MUZIEK:

MOLIERE (STEM OP BAND)

**De koningin-moeder en de devote partij
der conservatieve kwezels enerzijds, en
anderzijds zij die mijn plaats in de
schaduw van de Zonnekoning wilden
innemen - Racine en die afschuwelijke
intrigant Lully - lagen aan de basis van
mijn ondergang... Men zou voor minder
een meesterwerk als de 'Mensenhater'
schrijven...**

DE MUZIEK VAN LULLY STERFT UIT. COLOMBINA GAAT OP DE SCHOOT VAN PANTALONE (ALS DE ZONNEKONING) ZITTEN FLIRTEN. COLOMBA (ALS ANNA) EN DOTTORE (ALS RACINE) KOMEN ZO DICHT ALS DE GOEDE ZEDEN HET TOELATEN BIJ ELKAAR TE STAAN - COLOMBA TRACHT AFSTAND TE BEWAREN; DOTTORE TRACHT DEZE VOORTDUREND TE VERKLEINEN.

COLOMBA (ALS ANNA)

Hebt u 'Le Livre Abominable' al gelezen, mijn waarde Racine?

DOTTORE (ALS RACINE)

Ik heb er alleen van gehoord, mijn koningin.

COLOMBA (ALS ANNA)

Dat verschrikkelijke pamflet wordt nu al sinds '63 verspreid, onder de mantel! Het bevat vijf dialogen in versvorm, voornamelijk gericht tegen onze ministers Colbert en wijlen de hoog eerwaarde heer Mazarin...

DE ZONNEKONING MAAKT ZICH LOS VAN ZIJN MAÎTRESSE EN VERVOEGT ANNA EN RACINE. COLOMBINA (ALS DE MAITRESSE) BLIJFT HET GESPREK VANOP EEN VEILIGE AFSTAND GEÏNTERESSEERD VOLGEN.

PANTALONE (ALS DE ZONNEKONING)

Om uzelf niet te vergeten, mevrouw-mijnmoeder.

COLOMBA (TOT HET PUBLIEK - ZICH VERKNEUKELEND EN FLUISTEREND)

Ze kon er in haar jonge jaren zelf nogal wat van!

DOTTORE (ALS RACINE)

Men fluistert dat Molière eraan meegewerkt heeft, het loeder!

PANTALONE (ALS DE ZONNEKONING)

En gelooft ù dat, meneer Racine?

COLOMBA (ALS ANNA - VOORDAT RACINE KAN ANTWOORDEN)

Het drijft ook de spot met ù, monsieur-mijn-doorluchtige-zoon! Met ù en met uw vele maîtresses!

PANTALONE (ALS DE ZONNEKONING)

En met het kabaal dat de devote lui daarover maken!

COLOMBA (ALS ANNA)

Het plaatst u in een kwaad daglicht,
monsieur-mijn-zoon!

COLOMBINA (TOT HET PUBLIEK - EEN BEETJE
VERONTRUST FLUISTEREND)

Sinds de zon van zijn jeugd ook langzaam
maar zeker begint onder te gaan, wordt hij
voorzichtiger... Straks grijpt hij nog in!

COLOMBA (ALS ANNA)

Volgens ons is uw geliefde komediant de
auteur van deze spotternijen, monsieur-mijn-
zoon. Hij maakt deel uit van libertijnse
kringen!

DOTTORE (ALS RACINE)

Die allerminst uw lof zingen!

COLOMBA (ALS ANNA)

Vele van zijn goddeloze stukken - 'Tartuffe'
meer bepaald - ademen eenzelfde geest uit,
monsieur-mijn-zoon!

PANTALONE (ALS DE ZONNEKONING)

Maar waar blijven dan de bewijzen!?

COLOMBA (ALS ANNA)

Zijnde wat hij is, kan hij niet anders dan de
auteur zijn van dat infame schotschrift!

DOTTORE (ALS RACINE)

Het is waar, hij is geschikt!

PANTALONE (ALS DE ZONNEKONING)

Hoe dan ook, zonder gedegen bewijzen
zullen wij niets ondernemen tegen de man
die ons zoveel pleziertjes heeft gegeven!

DE ZONNEKONING (PANTALONE) GAAT AF. HIJ KIJKT NOG EENMAAL OM NAAR MADAME DE
MONTESPAN, ZIJN MAÎTRESSE VAN HET MOMENT (COLOMBINA).

PANTALONE (ALS DE ZONNEKONING)

Kom, kom mijn druifje! Kom!

DOTTORE (ALS RACINE)

Als mijnheer-uw-zoon niets tegen hem
onderneemt, mevrouw-mijn-koningin, dan zijn
wij verplicht tegen hem ten strijde te trekken
tegen de reu en zijn teven.

COLOMBA (ALS ANNA)

U klinkt, mijn waarde vriend, alsof er in dat wijze hoofd van u een idee is gaan rijpen!

DOTTORE (ALS RACINE)

Met uw welnemen, mevrouw-mijn-koningin, onze kans ligt voor het grijpen!

(FLUISTERT IN HET OOR VAN ANNA:)

Een paar welgekozen zetten en Jean-Baptiste Molière zal ze knijpen!

Vriend Lully vertelde mij namelijk over La Montespan dat ze heel goed kon (pijpen).

BLACK OUT. MUZIEK VAN LULLY.

COLOMBA (ALS ANNA - GESCHOKT)

Oh!

- PAUZE -

VIERDE TAFEREEL

LICHT OP HET VOORTONEEL AAN. MOLIÈRE KOMT OP.

MOLIERE (TOT HET PUBLIEK)

Wellicht hebt u zich tijdens de pauze zitten afvragen wat die afgrijselijke Lully zoal over Madame de Montespan had te vertellen. Welnu, het Lulletje Rozenwater was heel eenvoudig en door een stom toeval op de hoogte geraakt van een affaire die pas jaren later in volle hevigheid zou losbarsten. Een affaire waarvan La Montespan het bruisende middelpunt was... Doorluchtige dames, hooggeachte heren, mag ik u ter verduidelijking van één en ander voorstellen... La Montespan in de klauwen van de Chambre Ardente, Parijs 1679!

HIJ WIJST ACHTER ZICH , NAAR DE KERKER, WAAR HET LICHT WORDT. DAAR KOMEN NU OOK COLOMBINA (ALS MADAME DE MONTESPAN) EN PANTALONE (ALS NICOLAS DE LA REYNIE) OP. ZE NEMEN PLAATS AAN DE TAFEL, TEGENOVER ELKAAR. DOTTORE VERSCHIJNT (ALS DE GRIFFIER) MET EEN TAFELTJE EN EEN STOEL OP HET VOORTONEEL EN GAAT OP ZIJN GEWONE PLEK ZITTEN STUDEREN, AF EN TOE NOTITIES MAKEND, ZODAT HET LIJKT ALSOF HIJ AKTE NEEMT VAN HET VERHOOR. MOLIÈRE GAAT STAAN TOEKIJKEN BIJ HET OPSTAPJE, OP DE PLEK WAAR PANTALONE ZICH GEWOONLIJK OPHIELD.

COLOMBINA (ALS MONTESPAN)

U bent dus de beruchte commissaris van de Parijse politie... (ALS NICOLAS NIET REAGEERT) De voorzitter van de al even beruchte Chambre Ardente... (ZE KIJKT OM ZICH HEEN EN HUIVERT) De Brandende Kamer... (FIXEERT NICOLAS) Nicolas de la Reynie... (PAUZE) Die al zoveel mannen en vrouwen als ik op de brandstapel heeft gezet... (PAUZE) U bent een mooie man.

MOLIÈRE VERSCHIJNT WEER EN GAAT OP ZIJN BED ZITTEN SCHRIJVEN MET GANZEVEER OP PERKAMENT, OP EEN STEUNBLAD.

PANTALONE

Dank u. Ik heb het ver geschopt, nietwaar? (STAAT OP) En wat vindt u van mijn nieuwe broek?

MOLIÈRE SCHRAAPT BESTRAFFEND DE KEEL.

PANTALONE

Grapje! Grapje!

MOLIERE

Terzake, alstublieft!

PANTALONE (ALS NICOLAS - SCHRAAPT GEWICHTIG DE KEEL)

Naam, voornaam, geboorteplaats- en datum?

COLOMBINA (ALS MONTESPAN)

Françoise Athénaïs de Rochechouart, markiezin de Montesperan, gezelschapsdame van de koningin.

PANTALONE (ALS NICOLAS)

Hebt u ooit deelgenomen aan een zwarte mis, madame?

COLOMBINA (ALS MONTESPAN)

Een zwarte mis, commissaris? En wat moet ik mij daarbij voorstellen?

TERWIJL DOTTORE AAN HET WOORD IS, GAAN COLOMBINA EN PANTALONE IN EEN FREEZE.

DOTTORE (LEEST)

De zwarte mis is een geheime plechtigheid, waarin de traditionele mis wordt gepora... gepara...

MOLIERE

Geparodieerd.

DOTTORE (KIJKT OP)

U zegt het, sieur Molière!... (LEEST) En omgedraaid!... Men draagt zwarte gewaden in plaats van witte, men doet aan onkuise godslastering in plaats van aan kuise godsvrucht en in stede van God wordt de Satan aanbeden.

PANTALONE (ALS NICOLAS)

Hebt u ooit de Satan aanbeden, madame?

COLOMBINA (ALS MONTESPAN)

Ik ben een gezelschapsdame van de koningin, monsieur! Ik ben geen heks!

DOTTORE (LEEST)

De zwarte mis heeft niets te maken met hekserij. Heksen aanbidden een heidense god die veel ouder is dan het christendom en dus ook het satanisme.

PANTALONE (ALS NICOLAS)

Ik geef toe, madame, dat de meeste getuigenissen over zwarte missen afkomstig zijn van fantasierijke inquisiteurs... Dat het meestal verzinsels zijn van schrijvers die het daglicht schuwen... Maar in dit geval, madame, heb ik goede redenen om aan te nemen dat hier in Parijs, en zelfs aan het hof van Versailles, dergelijke geheime plechtigheden zijn doorgedaan...

TERWIJL NICOLAS EN MADAME DE MONTESPAN IN EEN FREEZE GAAN, RICHT DOTTORE ZICH TOT MOLIÈRE.

DOTTORE

Misschien is een kleine verklarende voetnoot hier wel op zijn plaats, sieur Molière? Ten slotte beschikt het publiek niet over de interlectuele capaciteiten die óns ter beschikking staan?

MOLIERE (GEAMUSEERD)

Ga uw gang, Dottore! Ik bid u!

DOTTORE (LEEST)

Om de macht van de adel binnen de perken te houden, had Le Roi Soleil een ingewikkeld systeem bedacht, waarin een edelman zijn koning voortdurend eer moest bewijzen en de koning zijn edelman daarvoor af en toe een gunst verleende. De adel moest dus voortdurend aanwezig zijn aan het hof, om naar de gunsten van de koning te dingen. Dat leidde tot een leeg en vervelend leventje, tot allerlei intriges ook, tot onvoorstelbare wreedheid en verdorvenheid. Elegante hovelingen namen in het openbaar de kleinste bijzonderheden van de étiquette in acht, maar leverden zich in het geheim over aan ongehoorde uitpattingen. En de spil van al die losbandigheden was de Zonnekoning. Hij was de sprankelende gouden fontein van rijkdom en eer waaraan iedere hoveling zich op tijd en stond hoopte te laven...

MOLIERE (RICHT ZICH TOT HET PUBLIEK)

Ik had deze gang van zaken inderdaad op een min of meer verhulde wijze gehekelde in mijn stukken. (TERWIJL HIJ DE MAN AANWIJST) Op 4 januari 1679 startte Nicolas de la Reynie, commissaris van de Parijse politie, evenwel een historisch geworden onderzoek dat de smerige achterkant van die wereld van klatergoud in zijn volle glorie aan het licht zou brengen. Zijn werk betrok talloze vooraanstaande Franse edelen bij het grootste schandaal uit de lange regeerperiode van Lodewijk XIV.

LA MONTESPAN EN NICOLAS DE LA REYNIE ONTWAKEN UIT HUN FREEZE:

PANTALONE (ALS NICOLAS)

Het begon met een gerucht over een gifmoord, madame. Toevallig ving ik een roddeltje op tijdens een diner.

COLOMBINA (ALS MONTESPAN)

En het leidde de arrestatie van een groot aantal edelen...

PANTALONE (ALS NICOLAS)

... die zich bezig hielden met het op grote schaal vergiftigen van echtgenoten, minnaressen en erflaters... Verscheidene hovelingen zijn verstrikt geraakt in een duister netwerk van gifhandelaars, heksen en duivelaanbidders, madame, die zijn binnengedrongen in de schitterende parken van het paleis van Versailles. Gunstelingen van de koning blijken voor hun zwarte missen, waarbij ook kinderoffers worden gebracht, geregeld de hulp van Satan te hebben ingeroepen.

TERWIJL MOLIÈRE AAN HET WOORD IS, GAAN NICOLAS EN LA MONTESPAN IN EEN FREEZE:

MOLIERE

Toen enkele gifleveranciers een aantal leden van het hof als hun klanten noemden, richtte de Zonnekoning een speciale commissie op die een onderzoek moest instellen en de beklagden zou berechten. Deze commissie werd door het volk al gauw de 'Chambre Ardente' genoemd. De vergaderingen van deze 'Brandende Kamer' waren geheim en beroep aantekenen was onmogelijk. Vele aristocraten werden gearresteerd en gevangen gezet in de Bastille. Anderen vluchtten het land uit.

COLOMBINA (ALS MONTESPAN)

U hoeft niet verder uit te wijden over uw werkzaamheden, meneer de la Reynie. Ik wéét dat een knappe jonge hertogin werd verbannen, omdat ze getracht had haar oude en rijke echtgenoot om het leven te brengen met een hemd dat in arsenicum was gedrenkt. En bij minstens twee gelegenheden heeft een een priester de zwarte mis opgedragen voor een vrouw die net bevallen was en haar pasgeboren kind wilde offeren. Ik wéét het.

MOLIERE

Nicolas de la Reynie arresteerde 360 mensen. Eén op de tien werden veroordeeld tot de brandstapel of de galg. Meer dan honderdvijftig anderen werden tot hun dood in strikte afzondering gehouden van de andere gevangenen. De laatste van hen stierf veertig jaar nadat het onderzoek was afgesloten...

COLOMBINA (ALS MONTESPAN)

Ik wéét het.

PANTALONE (ALS NICOLAS)

Kent u Catherine de Montvoisin?

MOLIÈRE GAAT COLOMBA (IN DE ROL VAN LA VOISIN HALEN) EN GOOIT HAAR OP HET VOORTONEEL.

COLOMBINA (ALS MONTESPAN)

Wie aan het hof kent La Voisin niét? Het is een schoonheidsspecialiste!

COLOMBA (ALS LA VOISIN)

Sommige hofdames hebben haar diensten hard nodig, monsieur.

DOTTORE MOET HARTELIJK LACHEN OM HET GRAPJE, MAAR MOLIÈRE LEGT HEM MET EEN HANDBEWEGING HET ZWIJGEN OP.

PANTALONE (ALS NICOLAS, NA EEN PAUZE - TOT COLOMBINA)

U niet?

COLOMBINA (ALS MONTESPAN)

Ik niet. Dat moet zelfs ù toch zijn opgevallen?

PANTALONE (ALS NICOLAS - GLIMLACHT)

U hebt gelijk, madame.. Uw legendarische en natuurlijke schoonheid is zelfs door het komen en gaan van de jaren niet aangetast... Maar goed, u bent er dus van op de hoogte dat La Voisin allerlei crèmes en lotions bereidt?

COLOMBINA (ALS MONTESPAN)

Uiteraard.

COLOMBA (ALS LA VOISIN)

Tot ik begreep dat er maar weinig dingen vernietigender zijn voor de schoonheid van een hofdame dan een ongewenste zwangerschap...

COLOMBINA (ALS MONTESPAN - SPRINGT OP, GESCHOKT DOOR DE WOORDEN VAN COLOMBA, ALSOF DIE DOOR NICOLAS WERDEN UITGESPROKEN)

Monsieur!

PANTALONE (ALS NICOLAS)

Ga zitten, madame. Ik bid u. (ALS ZIJ IS GAAN ZITTEN:) La Voisin heeft haar werkterrein op zeker ogenblik uitgebreid tot het produceren van vruchtafdrijvende middeltjes, madame, het is waar..

COLOMBA (ALS LA VOISIN)

Ik ben nu eenmaal nogal zakelijk aangelegd...

DOTTORE (GIECHELT)

Zij is een zeer scherpzinnig dametje, het is waar!

PANTALONE (ALS NICOLAS - TERWIJL HIJ BEGINT TE IJSBEREN:)

De bijprodukten kon ze misschien nog wel ergens anders voor gebruiken, dacht ze... Voor bloedoffers en zwarte missen bijvoorbeeld... Ze had al succesvol de toekomst voorspeld voor een paar hofdames en ze was ook bedreven in de kunst van het vervaardigen van liefdes- en doodsamuletten... Het was voor haar geen grote stap naar het organiseren van een zwarte mis, madame...

HIJ STAPT AF. DOTTORE STOPT MET SCHRIJVEN. COLOMBA LIJKT IN ZWIJM GEVALLEN. LA MONTESPAN KIJKT NICOLAS DE LA REYNIE NA, RICHT ZICH DAN TOT DOTTORE.

COLOMBINA (ALS MONTESPAN)

Waar is hij heen? Wat gaat hij doen? Wat is hij van plan met mij?

DOTTORE

Dat zijn veel vragen ineens voor een simpele griffier, madame...

TERWIJL LA MONTESPAN IN EEN FREEZE GAAT, RICHT MOLIÈRE ZICH TOT HET PUBLIEK:

MOLIERE

Uiteraard was ik bij de ondervraging van La Montespán niet aanwezig. Ik was toen al een tijdje dood. Laten we dus zeggen dat ik later wel eens in de géést aanwezig ben geweest bij dit fijne tafereeltje, dat het een vrucht is van mijn verbeelding, dat ik het mij wel eens zo heb voorgesteld...

NICOLAS KEERT TERUG EN LA MONTESPAN ONTWAAKT UIT HAAR FREEZE. NICOLAS HEEFT EEN BUNDEL PERKAMENTEN BIJ, SAMENGEBONDEN MET EEN ZIJDEN STRIKJE. TERWIJL HIJ LA MONTESPAN NADRIJKELIJK AANKIJKT, BEGINT HIJ HET STRIKJE LANGZAAM LOS TE KNOPEN. DOTTORE BEGINT WEER TE SCHRIJVEN.

COLOMBINA (ALS MONTESPAN - ZENUWACHTIG GIECHELEND)

U doet dat op de manier waarop u het keurslijfje van een edeldame zou losknopen, monsieur. Ik krijg er waarlijk een kleurtje van!

PANTALONE (ALS NICOLAS - FIXEERT HAAR)

Ik heb La Voisin gearresteerd en verhoord, madame. Ze heeft mij een lijst van haar klanten gegeven. Ook ùw naam komt voor op die lijst. Jaren geleden hebt u haar al eens opgezocht om...

COLOMBINA (ALS MONTESPAN)

Och... bedoelt u dàt? Maar dat was heel onschuldig, monsieur! Dat had helemaal niéts te betekenen!

PANTALONE (ALS NICOLAS)

Herinnert u zich de dag nog waarop u besefte dat Zijne Majesteit genoeg begon te krijgen van zijn officiële maîtresse, Louise de la Vallière?

COLOMBINA (ALS MONTESPAN)

Ja... Ja natuurlijk... Die heuglijke dag staat mij nog levendig voor de geest.

PANTALONE (ALS NICOLAS)

U hebt toen een besluit genomen. U zou haar plaats innemen. En u zou daarvoor de hulp van la Voisin invoeren. En zij stelde u een magische mis voor, die erom bekend stond dat zij de liefde bevorderde.

COLOMBINA (ALS MONTESPAN - SPRINGT OP)

Hebt u dan nooit geprobeerd, monsieur - met alle mogelijke middelen! - de liefde te bevorderen? Hebt u er dan nooit van gedroomd dat dit ene meisje zo meteen voor u zou vallen, als u een eenvoudige toverspreuk uitsprak?

MOLIERE & PANTALONE & DOTTORE (MET EEN GEMEENSCHAPPELIJKE DIEPE ZUCHT)

O ja...

COLOMBINA (ALS MONTESPAN -GAAT ZITTEN)

Welnu!... En wat zou daar dan verkeerd mee gedaan hebben, monsieur!?... Het was niet veel meer dan een dagdroom! Een volmaakt onschuldig fantasietje!

PANTALONE (ALS NICOLAS - BLADEREND IN DE PERKAMENTEN)

De mis werd opgedragen in een huis in Parijs, waar een priester in vol ornaat de Heilige Geest aanriep, in het Latijn, terwijl u voor hem neerknielde en magische spreuken reciteerde.

MOLIÈRE STAAT ER GLIMLACHEND BIJ TE HOOFDSCHUDDEN. NICOLAS EN LA MONTESPAN WORDEN EVEN DOOR ZIJN REACTIE AFGELEID.

PANTALONE (ALS NICOLAS)

Wat hebt u vervolgens gevraagd, madame?

COLOMBINA (ALS MONTESPAN)

De genegenheid van de koning... Ik vroeg dat onze verhouding blijvend zou zijn, en dat de koningin geen kinderen zou krijgen. Ik smeekte dat de koning het bed van Louise de la Vallière zou verlaten voor mij en dat ik van hem alles zou krijgen wat ik voor mijzelf en mijn familie vroeg. Ik bad dat ik - geliefd en bewonderd door alle edelen - naar vergaderingen met de koning zou worden geroepen, dat ik te weten zou komen wat daar gebeurde en werd gezegd, en dat de koning zijn huidige maîtresse geen blik meer waardig zou keuren.

PANTALONE (ALS NICOLAS)

De harten van twee druiven... Euh, duiven, bedoel ik.

MOLIERE (GIECHELT)

Colombina en Colomba!

PANTALONE (ALS NICOLAS - EVEN AFGELEID)

... symbolen van Venus!... werden plechtig gezegend in uw naam en in die van de koning.

COLOMBINA (ALS MONTESPAN, SPRINGT OP - MET EEN PAAR DANSPASJES)

En al mijn dromen werden werkelijkheid, Nicolas... De ster van Louise de la Vallière verbleekte en ik werd de nieuwe ster die fonkelde aan het firmament! Een sprankelende gouden fontein van liefde waaraan de koning zich op tijd en stond kon laven! Ik werd zijn favoriete, Nicolas! Ik! Françoise Athénaïs de Rochechouart, markiezin de Montespan!

PANTALONE (ALS NICOLAS)

U hebt gelijk. Dit alles kunnen wij nog zeer onschuldig noemen. Er vloeide geen bloed, tenzij dan dat van twee duiven. Er was ook nog geen sprake van een zwarte mis, maar van een mis van de Heilige Geest. En die werd niet opgedragen boven een stel menselijke beenderen, om de dood van Louise de la Vallière te bespoedigen, neem ik aan?

COLOMBINA (ALS MONTESPAN)

Nee. Natuurlijk niet, commissaris.

PANTALONE (ALS NICOLAS)

De koning liet een kasteel voor u bouwen. Hij overlaadde u en uw familie met rijkdom en eerbewijzen. En dat was alles?

COLOMBINA (ALS MONTESPAN)

Dat was alles. Inderdaad.

PANTALONE (ALS NICOLAS)

Al de rest berust alleen maar op... praatjes?

COLOMBINA (ALS MONTESPAN)

Loze geruchten, commissaris. Roddels van afgunstige hofdames, waaraan een commissaris van politie toch onmogelijk enig geloof kan hechten!... Of wel soms?

PANTALONE (ALS NICOLAS - BLADEREND IN DE PERKAMENTEN)

La Voisin denkt daar anders over.

COLOMBA KREUNT, ALS NA EEN FOLTERING.

COLOMBINA (ALS MONTESPAN)

Hecht u dan meer geloof aan het woord van een giftmengster dan aan dat van een hofdame, monsieur?

PANTALONE (ALS NICOLAS)

Ik ben de kapitein van de wacht! Ik kan u dwingen, madame!

COLOMBINA (ALS MONTESPAN)

Zoals u La Voisin onder dwang een verklaring hebt afgenomen? Gaat u mij soms folteren, (SMALEND) 'kapitein van de wacht'? Bent u dan écht van plan een gezelschapsdame van de koningin op de brandstapel te zetten, alsof het een ordinaire heks betrof? Wat zal Zijne Majesteit daarvan vinden, denkt u? Wenst u de koning dan wààrlijk in opspraak te brengen, monsieur?

PANTALONE (ALS NICOLAS)

Alleen een bekentenis kan u redden, madame. Alleen de bekentenis dat u van mij (houdt)...

NICOLAS/PANTALONE WIL COLOMBINA IN ZIJN ARMEN NEMEN, MAAR COLOMBINA SLAAT HEM IN HET GEZICHT, WAAROP HIJ ABRUPT AFGAAT. IEDEREEN SCHRIKT ERVAN. COLOMBINA KIJKT HEM NA, KIJKT DAN NAAR DOTTORE DIE IS GESTOPT MET SCHRIJVEN EN TERUGKIJKT NAAR HAAR, TEN SLOTTE NAAR MOLIÈRE.

MOLIERE

Ga verder. Hij keert wel terug.

COLOMBINA/MONTESPAN GAAT NAAR DOTTORE.

COLOMBINA (ALS MONTESPAN)

Toen ik de uitnodiging van de commissaris ontving, dacht ik lang en diep na over wat ik hem kon verklappen. Ik besloot dat het voor iedereen het beste was als ik alles glashard ontkende. Ten slotte was het toch een publiek geheim aan het hof van Versailles dat ik het altijd fijn had gevonden verhalen te verzinnen, waarvan iedereen graag geloofde dat ze echt waren gebeurd? Nu moest ik voet bij stuk houden en beweren dat het verzinsels waren, slechts verzinsels en niks meer. Maar als commissaris de la Reynie beweert dat alleen een bekentenis mij kan redden... Wat moet ik dan doen?

MOLIERE

Pas op! Hij keert terug!

NICOLAS KEERT TERUG EN GAAT WEER ZITTEN. OOK LA MONTESPAN GAAT WEER AAN DE TAFEL ZITTEN. DE SFEER IS IJZIG EN OOK WAT ONWENNIG, WANT DE KLAP DIE COLOMBINA AAN PANTALONE HEEFT GEGEVEN, STOND NIET IN HET SCRIPT.

PANTALONE (ALS NICOLAS)

Het ging van kwaad tot erger, nietwaar? Wij weten allemaal dat het aan het hof krioelt van de intriganten... De angst dat een rivale u zou verdringen, maakte u gek... En dan zwijgen we nog over de wispelturigheid van Zijne Majesteit... U moest terug naar la Voisin... Zij zou missen laten opdragen om uw angsten te bezweren en poeders vervaardigen om aan de koning te geven... Tovermiddelen, samengesteld volgens diverse formules, met stoffen gemaakt van gedroogde mollen, vleermuisbloed, fijngemalen kevers, Spaanse Vlieg...

COLOMBINA (ALS MONTESPAN)

U zult wel gelijk hebben, neem ik aan...

PANTALONE (ALS NICOLAS)

Het spul werd in een kelk op het altaar geplaatst en tijdens de zwarte mis, bij de consecratie, gezegend door de priester. U mengde het tovermiddel door een maaltijd van de koning, die het doorslikte zonder misselijk te worden. Maar toen werd Zijne Majesteit plotseling, vanwege zijn voortdurende overspel, overmand door wroeging...

COLOMBINA (ALS MONTESPAN)

Hij werd een dagje ouder...

PANTALONE (ALS NICOLAS - TERWIJL HIJ ZICH VAN HAAR VERWIJDERT, SINISTER)

... en liet hij u verbannen van het hof. U riep de hulp in van la Voisin en een maand later werd u alweer teruggeroepen naar Versailles. Maar nog gevaarlijk dan zijn sporadische opstoten van wroeging, madame, was het welgevallig oog dat Zijne Majesteit zo nu en dan liet vallen op andere schonen aan het hof. Is het niet? Zo zag u zich verplicht uw toevlucht te zoeken tot de sterkste magie die la Voisin in huis had...

TERWIJL DE SINISTERE ABT GUIBOURG TEN TONELE VERSCHIJNT, NIEMAND MINDER DAN MOLIÈRE ZELF, DIE EEN KAZUIFEL HEEFT AANGETROFFEN EN HET PERSONAGE MET DE NODIGE OVERDRIJVING SPEELT:

PANTALONE (ALS NICOLAS)

En daar verscheen de sinistere abt Guibourg ten tonele!

COLOMBINA (ALS MONTESPAN - TERWIJL ZIJ VOL OVERDREVEN GESPEELDE AFSCHUW GUIBOURG FIXEERT)

Hij had een hoogrode kleur, de vadsige abt Guibourg! Het was een afschuwelijk schele man van bijna zeventig!

TERWIJL DE SINISTERE ABT GUIBOURG GEKKE BEKKEN TREKT, ZODAT COLOMBINA MOEITE HEEFT OM DE ERNST TE BEWAREN, EN HAAR LIJKT TE HYPNOTISEREN, TREKT NICOLAS/PANTALONE ZICH TERUG EN MERKT HIJ AFGUNSTIG DAT ZIJ ZICH LANGZAAM, ONDER DE HYPNOSE VAN 'GUIBOURG' BEGINT UIT TE KLEDEN:

COLOMBINA (ALS MONTESPAN)

In mijn nachtmerries sta ik nog steeds en telkens weer in dat eenzaam en door diepe grachten omgeven kasteel, ergens tussen Parijs en Orléans. Ik sta in de kapel van het kasteel, in de schaduw van een omgekeerd kruis, en ik kleed mij schaamteloos uit voor hem!

TERWIJL ZIJ HALFNAAKT OP DE TAFEL GAAT LIGGEN :

COLOMBINA (ALS MONTESPAN)

En ik ben hier niet graag en ik wil hier niet zijn en abt Guibourg draagt een witte kazuifel met een patroon van zwarte dennenappels. Ik lig over zijn geïmproviseerd altaar, mijn hoofd op een kussen, in iedere hand een kaars.

TERWIJL MOLIÈRE EEN KELK OP HAAR BLOTE BUIK PLAATST EN COLOMBA EEN LAPPENPOP (BABY) UIT HAAR KLEREN TE VOORSCHIJN TOVERT EN DAARMEE NADERBIJ KOMT:

COLOMBINA (ALS MONTESPAN)

Guibourg plaatst een kelk op mijn blote buik en la Voisin brengt een kind naar binnen dat er uitziet alsof het voortijdig is geboren. Guibourg neemt een pennemes... en la Voisin roept demonen aan van wie ik de naam niet ken en...

MOLIÈRE/GUIBOURG SNIJDT DE LAPPENPOP HET HOOFD AF EN LAAT DE VULLING OP DE BUIK VAN COLOMBINA VALLEN.

COLOMBA (ALS LA VOISIN - IN TRANCE)

Astharoth! Asmodeus!

DOTTORE (DROOG)

De eerste is een vies ruikend heerschap dat beschikt over het vermogen om gunsten te verwerven van hooggeplaatste personen en de tweede kan ongewenste personen laten verdwijnen.

COLOMBA (ALS LA VOISIN)

Prinsen van genegenheid! Ik verzoek u de offerande te willen aanvaarden...

COLOMBINA (ALS MONTESPAN)

... die ik u schenk in ruil voor wat ik u nu ga vragen...

MOLIERE (ALS GUIBOURG)

Vraag dan!

COLOMBINA (ALS MONTESPAN)

Dat zijn genegenheid voor mij zou blijven bestaan! Dat ik geëerd zou worden door prinsen en prinsessen! Dat mij niets zou ontzegd worden van wat ik hem verzoek!

COLOMBA (ALS LA VOISIN)

Prinsen van de hel! Oefen dan uw macht uit op de koningen der aarde!

MOLIÈRE LEGT ZIJN VERMOMMING VAN GUIBOURG AF EN NEEMT ZIJN PLAATS BIJ HET OPSTAPJE WEER IN, COLOMBA SNELT AF MET MEDENEMING VAN HET HOOFD VAN DE LAPPENPOP EN DE POP ZELF, COLOMBINA FATSOENEERT HAAR KLEREN ENIGSZINS EN GAAT WEER AAN DE TAFEL ZITTEN TEGENOVER PANTALONE. ONDERTUSSEN:

DOTTORE (LEEST)

'En telkens werden mijn aanroepingen gevolgd door een periode van hernieuwde aanbidding door de koning...'

PANTALONE (ALS NICOLAS)

Is het niet zo, madame, dat de koning uiteindelijk definitief genoeg kreeg van u? O ja, u had zijn kinderen gebaard, maar die had hij uiteraard nooit te zien gekregen. Daar had la Voisin wel raad mee geweten...

DOTTORE

'Plotseling vergewiste ik mij ervan zevenendertig te zijn en niet langer in topvorm te verkeren. Ik woog bij benadering negentig kilo.'

COLOMBINA (ALS MONTESPAN - ZACHT)

Hij zocht een nieuwe maîtresse en hij vond er ook één in de gedaante van mademoiselle de Fontanges...

PANTALONE (ALS NICOLAS)

En uw liefde verkeerde in haat?

COLOMBINA (ALS MONTESPAN)

Oh wat haatte ik hen!

PANTALONE (ALS NICOLAS)

U probeerde Zijne Majesteit en zijn verse mademoiselle zelfs te vermoorden met behulp van een nieuwe reeks zwarte missen!

COLOMBINA (ALS MONTESPAN)

Maar toen verscheen u ten tonele, commissaris...

PANTALONE (ALS NICOLAS)

Ik heb la Voisin gevangen gezet. Niet vanwege die zwarte missen, maar als giftmengster...

COLOMBINA (ALS MONTESPAN)

Haar verklaringen werden ongetwijfeld afgedwongen met behulp van foltering, maar ik ben niet bang, commissaris.

PANTALONE (ALS NICOLAS)

We hebben in haar kasten en ovens kinderlijkjes gevonden en destillaten van bloed en ingewanden. Zij gaat naar de brandstapel.

COLOMBINA (ALS MONTESPAN)

Oh nee... Ik ben niet bang... Want ik word beschermd door hém... De Zonnekoning! Door de liefde die hij ooit voor mij gekoesterd heeft! Zijn trots zal hem ervan weerhouden mij in het openbaar in ongenade te laten vallen...

PANTALONE (ALS NICOLAS)

Het is waar... Zijne Majesteit wenst u onder vier ogen te confronteren met uw wandaden...

TERWIJL COLOMBINA EN PANTALONE IN EEN FREEZE GAAN:

DOTTORE (LEEST)

Vervolgd werd ze niet, de markiezin de Montespan. De koning drong er persoonlijk bij de commissieleden van de *Chambre Ardente* op aan komaf te maken met die afschuwelijke handel in vergiften. Ze moesten rechtspreken zonder onderscheid te maken in rang, geslacht of persoon.

MOLIERE

Maar in oktober 1680 gaf hij de opdracht bepaald bewijsmateriaal uit de dossiers te verwijderen. De zittingen van de *Chambre Ardente* werden opgeschort. En de reden daarvoor lag voor de hand... Het schandaal mocht de Zonnekoning niet nog meer in opspraak brengen dan het al had gedaan. De onthullingen van Nicolas de la Reynie waren te schokkend en het voor de buitenwereld zo hoogstaande hof van Versailles kon toch niet aan de kaak gesteld worden als een verdorven en godslasterlijke omgeving?

DOTTORE (LEEST)

De Zonnekoning zelf verbrandde alle documenten die betrekking hadden op het schandaal, maar de persoonlijke aantekeningen van Nicolas de la Reynie bleven bewaard... Daarin staat ook te lezen dat Lodewijk XIV de markiezin de Montespan nog jarenlang dagelijks bleef opzoeken om roddels te vermijden, die niet alleen hém, maar ook haar in opspraak zouden hebben gebracht. Wat er bij die ontmoetingen tussen de Zonnekoning en zijn voormalige maîtresse voorviel, is voor de geschiedenis evenwel een raadsel gebleven...

TERWIJL HET LICHT OP DE KERKER (MET COLOMBINA EN PANTALONE) LANGZAAM UITGAAT, DOTTORE ZIJN DIK BOEK DICHTKLAPT, EN ER SAMEN MET ZIJN TAFELTJE EN STOELTJE IN DE COULISSEN MEE VERDWIJNT, EN ER EEN VOLGSPOT OP MOLIÈRE KOMT TE STAAN:

MOLIERE

Door een stom toeval kwam de afgrijselijke Lully achter de gruwelijke ceremonies van la Montespan met la Voisin en de sinistere abt Guibourg... En aangezien ik verondersteld werd de auteur te zijn, of op zijn minst deel uit te maken van het schrijverscollectief dat 'Le Livre Abominable' had geredigeerd, laat het vervolg zich raden... Best mogelijk dat ik, door een stom toeval, net als Lulletje Rozenwater, achter de gruwelijke ceremonies van la Montespan met la Voisin en de sinistere abt Guibourg was gekomen... Best mogelijk dat ik, in navolging van 'Le Livre Abominable' in het geheim aan een toneelstuk werkte dat de draak zou steken met la Montespan en met Zijne Majesteit, en dat de duivelse zwarte kunsten die aan het hof werden bedreven aan de kaak zou stellen... Als het Lulletje Rozenwater Zijne Majesteit nu in het oor fluisterde wat commissaris de la Reynie pas jaren later zou ontdekken, en als hij daaraan de lasterlijke aantijging zou toevoegen dat ik, Molière, aan een stuk werkte over de occulte praktijken van la Montespan, dan kón ik niet anders dan door Le Roi Soleil ten strengste gestraft worden voor mijn trouweloosheid... Stelt u het zich voor, doorluchtige dames en hooggeachte heren: Jean-Baptiste Molière - de favoriet van Zijne Majesteit, die hem in het verleden zoveel verdorven pleziertjes had geschonken! - zou in ongenade vallen en noodgedwongen plaats ruimen voor het Lulletje Rozenwater en zijn lullige vriendjes...

MOLIÈRE BEGEEFT ZICH NAAR DE KERKER, GRIJPT ZIJN MASKER EN ZET HET OP.

MOLIERE

En zo ís het ook gebeurd... En pas nadàt het gebeurd was, ben ik langzaam maar zeker beginnen te beseffen wàt er precies gebeurd moest zijn... Maar toen was het natuurlijk al veel te laat geworden om nog te handelen... Toen was ik al de Man met het Masker geworden...

MOLIÈRE GAAT OP ZIJN BED ZITTEN - DAN LIGGEN.

MOLIERE

Want een Zonnekoning is het aan zijn goddelijke status verplicht op een afgrijselijke wijze wraak te nemen op wie hem op een afschuwelijke manier zou hebben bedrogen... En het moment waarop de goddelijke toorn, de koninklijke wraak in alle hevigheid op mijn nederige hoofd neerdaalde, kon niet beter gekozen zijn... Een opvoering van 'Le Malade Imaginaire', in februari van het jaar 1673, terwijl la Montespan nog poedelnaakt op het altaar lag van de sinistere abt Guibourg...

BLACK OUT. MUZIEK VAN LULLY...

MOLIERE

Verdoemde, vervloekte Lully!

... MAAKT DE OVERGANG NAAR:

VIJFDE TAFEREEL

HOE HET STUK AFLOOPT...!?